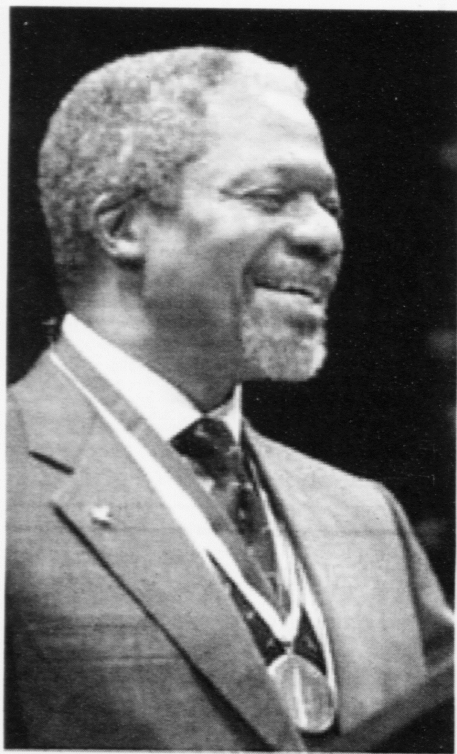

ST-dagur í morgin

Sameindu Tjóðir hava føðingardag í morgin. Felagsskapurin, sum Føroyar gerast limir í, verða ætlanir landsstýrisins framdar í verki, hevur nú í 54 ár virkað fyri friði og semju og móti kríggi, fátækradømi og ólesi

Kofi Annan sjevndi ST-aðalskrivarin, sum tók við í 1997

HOGNI MOHR

Nógv hevur verið gjørt burtur úr ST, síðani orðaskiftið um Hvítubók fór av barkastokki í lærarskúlanum herfyri. Beinleiðis orsokin til nógvu umtaluna, flagg og stong hava fingið millum føroyskar politikarar, er landsstýrismaðurin í sjálfstýrismálum. Á kjakfundi endurgav hann alheims tíðindastovuna Reuter fyri at siga, at hitt 186. flaggi við ST-høvudsborgina í New York eftir øllum at døma fór at verður føroyska Merkið.

Tað verða føroyingar, ið sleppa at taka hesa avgerð, men undir øllum umstøðum er ST-dagur í morgin 24. oktober.

Greið aðalendamál

Hendan dagin í 1945 tá oyðandi leiktólini á krígsspallinum umsmíðir vóru tagnað og kólnað so frægt, at tjald-ið kundi verða drigið fyri, varð ST-sáttmálin undirskrivaður. Seinni Heimsbardagi var nú farin í søguna, og lond og leiðarar vóru skelkað. Milliónir høvdu latið lív og stórir partar av Evropa lógu í sori.

Tey 26 londini, ið undirskrivaðu formliga ST-sáttmálan á hesum degi høvdu longu í 1942 tikið undir við aðalendamálinum, tá um-

boðsfólk hittust til fundar í Washington. Øll kendi tey ein tørv á einum sterkum felagsskapi, ið kundi stuðlað upp undir frið, og royna at steðga kríggi og bardøgum í komandi tíðum.

Sameindu Tjóðir hava nøkur greitt skilgreinað aðalendamál. At varðveita frið í heiminum. At knýta friðarlig sambond millum lond. At berjast móti fátækradømi og ólesi. At stríðast fyri rættindum og frælsi hins einstaka. Felagsskapurin skal harumframt virka sum tingingarstaður alra landa, ið skal stuðla upp undir, at hesi røkka fram ímóti tí, tey hava sett sær fyri.

Einans fræls lond, ið eru víðurkend í alheims høpi kunnu fáa limaskap í ST. Í dag eru 185 lond limir í ST, og verða Føroyar sostatt 186. limalandi, verður ætlan landsstýrisins framd í verki. Á aðalfundum hevur hvørt landi bert eina atkvøðu. Á hugavert er, at Kina, har o.ú. 1,2 milliardir fólk búgva og Føroyar við sínum 45.000 sálum, høvdu staðið á jøvni í styrki á hesum fundum.

Frá Lie til Annan

Andlit Sameindu Tjóða á alheims pallinum er aðalskrivarin. Tey 54 árin, felagsskapurin hevur verið til,

hava 7 aðalskrivarar verið. Fyrstur var norðmaðurin, Trygvi Lie, sum sat í 6 ár. Honum á baki kom aftur ein norðurlendingur. Tað var hin so navnframi Dag Hamerskjöll, ið var aðalskrivari í samfull 8 ár, til hann í 1961 doyði í flogvanlukku á afrikanska meginlandinum. Burmesin, U Thant, tók síðani um endan. U Thant var aðalskrivari til 1971, og er maðurin, ið hevur sitið longest í sessinum.

Maðurin, sum tók við starvinum eftir burmesan var hin seinni so umstríddi eysturrikarin, Kurt Waldheim, sum seinni gjordist forseti í Eysturriki, men alla sína politisku tíð noyddist at stríðast ímóti fortíð síni sum nasistiskur yvirmaður. Í ST-aðalskrivaraembættinum megnaði hann kortini at sita í 9 ár, frá 1972 til 1981 tá Javier Pères de Cuéllar úr suðuramerikanska landinum Peru gjordist aðalskrivari. Pères rókta starvið í 9 ár men avloysarin, hin tvínevndi Boutros Boutros-Ghali úr Egyptalandi, ið var hildin at vera ov veikur til starvið, var einans aðalskrivari í tíðarskeiðinum 1992-96, tá ST valdi sær ein annan; Kofi Annan úr Ghana, sum kanska verður maðurin ið fer at taka í hondina á Fø-

roya Løgmanni og bjóða føroyingum vælkommum á aljóða pallin.

Leikluturin hjá aðalskrivarinum er m.a. at leggja mál fyri trygdarráðið, metir hann onkran trupulleika so álvarsaman, at heimsfriðurin er í vanda. Harumframt kann hann taka mál upp til viðgerðar á aðalfundinum. Mangan sæst aðalskrivarin sum semingsmaður í politisku brennideplum heimsins.

ST-dagurin verður hildin kring allan knöttin í morgin, og í flestu londum verður flaggið vundið í húnar hátt. Eisini her í Føroyum verður Merkið vundið á stong til tess at vísa felagsskapinum virðing og minna fólk á góðu endamálini.

Kósin er sett móti fullveldinum Føroyar

Hóast danir og føroysku sambandskreftirnar altíð hava mótarbeitt føroyskum sjálvræði, so livir frælsisandinn enn í føroyska fólkinum. Hesaferð skulu vit røkka fullveldinum, men tað krevur, at allir sjálfstýrissinnaðir føroyingar standa saman og stuðla hvørjum øðrum, tí móttøðan er hörð.

Vit megna um vit vilja. Hetta er okkara land og sjálvandi skulu vit sjálvi stýra hesum landinum. Vit hava okkara egna søgu, okkara egna mál, okkara egna mentan og her búgva væl útbúgvinn, dugnalig- og røsk fólk.

Í framtíðini skulu vit ikki selja okkum fyri ein posa

av pengum, tí tað eru onnur lívsvirði, sum hava nógv størri týdning og geva okkum stórra ríkidømi. Virði av stoltleikanum, virði av frælsinum og virði av at umboða okkum sjálvi í al-tjóðasamstarvi kunnu ikki roknast í pengum, tey hava nógv størri virði enn so. Vit vilja ikki longur byggja samfelagið á falskt kreditvirði. Vit eiga eitt ríkt land og megna saktans at framleiða eins nóg og onnur lond, tað einasta sum skal til er trúgv og vilji.

Føroya fólk í vanvirk Føroyar eru á einum vegamóti. Vit stevna beina kós móti fullveldinum Føroyum. Hetta er eitt stig á leiðini til at stovnseta Tjóðveld-

ið Føroyar, sum eftir øllum røttum langt síðan átti at veri stovnað.

Okkara forfedrar stríddust fyri at varveita tað ið føroyskt er. Teir stríddust fyri, at vit kundu tosa okkara móðurmál í kirkjum og skúlum, teir stríddust fyri at sleppa at flagga við merkinum og teir stríddust fyri einum sjálvbjargnum Føroyum. Teir sigraðu. Føroyska málið doyði ikki út, merkið veitir at dag og hin 14. september í 1946 segði fólkja ja til, at Føroyar loysti frá Danmark.

At vit ikki loystu í 1946, er tí at danska yvirmaktin og føroyskir politikkarar vanvirdu fólkareðið. Í staðin fingi vit heimastýrslógina, sum varð vrakað við

fólkaatkvøðuna. Minniluta-fólkareðið sigraði.

Stríðið helt áfram við Tjóðveldisflokkinum á odda. Men móttøðan var hörð og skitin. Sambandskreftirnar fingi sær hjálp frá dønnum og NATO, fyri at tjóðveldisflokkurin ikki skuldi koma til valdið. Her var talan um lutvist koloniveldi, við sambandskreftunum sum einaveldismyndugleika umboðandi danir og við stuðli frá teimum.

Hesaferð skal røkka

Hóast óreiðiliga móttøðuna doyði frælsisandinn í føroyingnum ikki. Vit skulu skjótt aftur á fólkaatkvøðu og hesaferð skal røkka. Men vit skulu vita, at móttøðan verður hörð. Longu nú hava

sambandskreftirnar leitað sær hjálp í Danmark og teir eru glaðir, tá ið danskir politikkarar siga seg vilja mót-arbeida einari føroyskari loysing. Eg veit ikki um NATO eisini er við í leikinum hesaferð, men eitt er so greitt, at danir saman við føroysku sambandskreftunum, gera alt fyri at steðga fullveldisætlanini. Danir vita væl, hvat virði Føroyar hava og vilja tí eiga okkum. Føroysku sambandskreftirnar halda hinvegin ikki, at vit hava nakað virði.

Hesaferð skal fullveldið náast, hóast harða móttøðu. Ta komandi tíðina mugu allir sjálfstýrissinnaðir føroyingar bera síni sjónarmið fram. Skrivdi, yrkið, syngið og brúkið

annars øll evni tykkum er borið til. Eydnast ikki hesaferð, muga vit biða leingi.

Um nøkur ár taka vit næsta stigið og stovna Tjóðveldið Føroyar. Vit kunnu tá vera stolt av, at vit stríddust fyri einum frælsnum Føroyum og kunnu kenna stoltleikan at kalla okkum eina frælsa tjóð.

Rói Joensen
Formaður í
Norðstreymoyar Unga
Tjóðveldi